

Kaina metams 15 l., pusmečiui 8 l., 1 mėn. 1 l. 50 c.
Kareiviams per pusę pigiau.
Atskiras numeris 30 c. visiems.

Skelbimai: petito eilutė 40 c.; prieš tekstą dvigubai.
... Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės Aikštė. ...

Kuriuo keliu?

Vienintelis rekordas, kurio reikia siekti, tai—pritraukti prie sporto visus. Šalis, kuriai tasai pasiseks labiau nei kitoms, laimės geriausį rekordą.

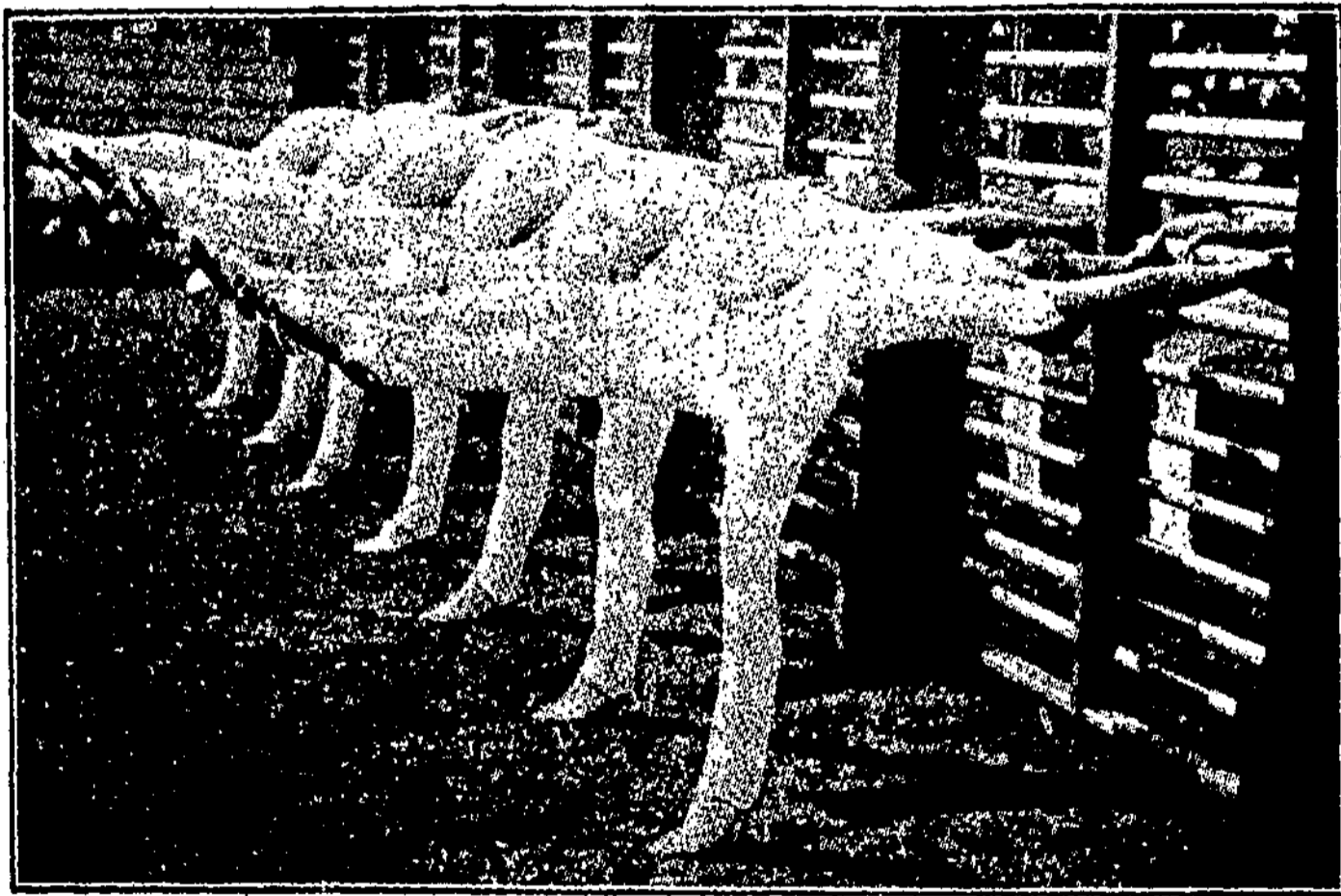
Fizinio lavinimo klausimas pas mus ne tik kariuomenėj, bet ir bendrai valstybėj jau pilnai pribrendęs. Vienintelis ir labai svarbus klausimas išspręsti dar mums teliko, *kurią sistemą savo pagrindan galutinai priimsim.* Sakau galutinai todėl, kad jau viena jų — Lingo bei švedų pedagoginės gimnastikos ir sporto sistema kariuomenės dalyj atstovų kūno kultūros reikalais pasitarime, 1922 m. liepos m. 1 ir 2 d. d. jau priimta ir rezoliucija pravesta „Isakyme Kariuomenei“ 1922 m. 153 Nr. Kalbant apie sistemą turės kilti nemaža polemikos. Tieji ginčai mūsų fiziniam lavinimui tik naudon eis. Bene geriausia tuo klausimu būtų kalbėti „Kary“. Žengiant į polemikos stadiją, vieno norėtusi g.g. dalyvaujančiųjų ginčiuose prašyti: spaudoj bent būkim nors taktingais, džentelmenais, neužgauliokim kits kitą.

Dabar dėl pačios sistemos:

Kaip svetur, taip ir pas mus labiausiai yra apsi-reiškusios dvi sistemos — 1) Lingo bei švedų pedagoginė sistema ir 2) čekoslovakų sakalų sistema. Kuri dabar iš jų mums bus tinkamiausia, kad paėmus sau už pamatą?

Vyriausias fizinio lavinimo siekis, tai pritraukti prie fizinio auklėjimo visus. Visus tinkamai, vispusiškai išmankštinti, išmikliinti ir užgrūdinti. Ir podraug, kad tuo intensyvingumu nepakenkus atsilikėllams, silpnesniems. Ne toji tauta bei valstybė galės pasidi-

džiuoti, kuri pagimdys atskirus akrobatas, rekordsmenus, bet toji, kuri sugebės visus — visą šalį aukščiausiai fiziniai išprusinti. Ne tam fizinio lavinimo vadovui — instruktoriui bus tauta dėkinga, kuris pasigriebęs iš komandos kelis žmones, stengsis pasiekti Maratono (42 kil.) tolybės, užmiršęs apie kitus dalyvius, bet tam, kuris nors tik dešimtdalį sugebės to pasiekti, bet pasieks su visa savo komanda. Žodžiu, fiziniame auklėjime turi dalyvauti ne atskiri, parinkti komandų, organizacijų bei tautos žmonės, bet visi—visa tauta. Užtat tasai fizinio auklėjimo būdas turi būti paprastas, aiškus, suprantamas, kiekvienam prieinamas; toji sistema, turi būti racionalė, o ne slėpinga, iracionalė, pagrįsta vien komplikuotais judėsiiais bei kokiais tai „monais“. Ypač tas paprastumas reikalingas sodžiaus jaunimui, kitaip sakant liaudžiai, taigi, reiškia, ir mūsų kariuomenei tą fizinį auklėjimą skiepyti. Nes priešingai, kuomet toji mankšta bus magiška, komplikuo-ta, neprieinama bei vien akrobalinio pabūdžio, tai dalyviai ją vykdys arba

Švedų gimnastika prie tipinio švedų gimnastikos įrankio, vadinamo „švedų stenele“.

tik su prievarta, arba stengsis jos išvengti. Ir tikslas niekuomet nebus atsiekiamas. Taigi suvis suprantama dėl ko mūsų liaudies jaunimas, imtinai su moksleivija, taip gausiai metėsi į racionalininkų glėbį.

Atsivėlgiant į visa aukščiau išdėstyta, lieka pasakyti, kad ir mūsų kariuomenei gal geriausiai tiktų pa-imiti pamatan ne sudėtingą, griozdišką sakalų gimnastiką, bet paprastą, prieinamą, racionalę — Lingo bei švedų pedagoginės gimnastikos ir sporto sistemą. Juo labiau, kad ir mūsų fizinio lavinimosi literatūra, kuri plačiai vartojama ir kariuomenėj, veik imtinai pagrįsta Lingo bei švedų sistemos pagrindais. Tiesa, kai kas deda daug vilties į pasiūstąjį Čekoslovakijon studijuo-

ti fizinio lavinimosi karininką, buk jis daug ko turis parvežti. Tačiau kariuomenės sportininkai bei kiti fizinio lavinimosi šalininkai nedaug ko iš šito šaltinio telaukia. Tasai žmogus, iš ten tiesa, galės mums parvežti sakalų pamokų bei gražių „numerų“, bet ne tinkamą sistemą, ne gimnastikos pamokos schemą ir kitas mums tinkamas instrukcijas. Juo labiau, kad panašų mostą darant, — kėsintis priimti kurią nors sistemą, reikalinga pirm gerai pažinti žmogaus anatomiją, fiziologiją, o užvis labiausiai, tai pažinti savo tautos, psichologiją bei kitus jos ypatumus ir turėti nemaža pedagoginių prisiruošimų. Suprantama, kad vienas žmogus tiek žinių niekumet turėti negali, taigi jis negali ir to milžiniško darbo vienas atlikti. Nebereikalo vokiečiai išdirbdami bendrą fizinio lavinimosi statutą, nepavedė tą darbą atlikti kuriai nors vienai organizacijai, bet čia ankštai dalyvavo ir Aukštoji fizinio lavinimo mokykla, ir visuomenės atstovai, o ypač medicinos personalas. Nežiūrint į tai, kad pagrindiniai toji sistema irgi, regis, buvo skolinta.

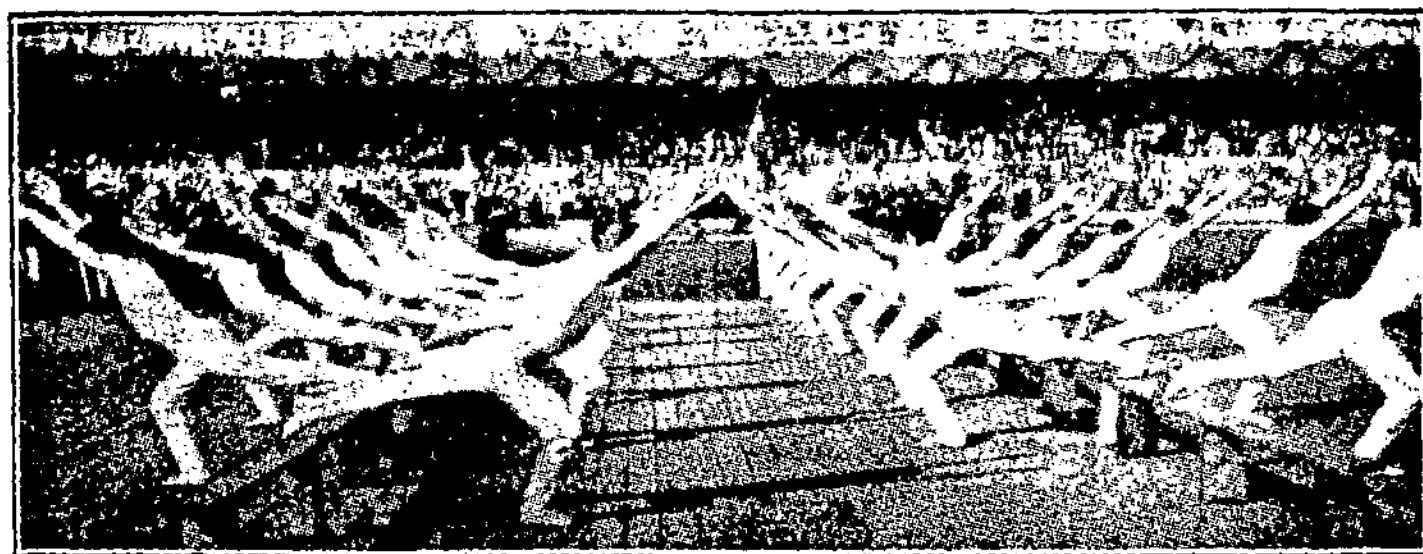
Be to, norint kariuomenėj turėti gerus, fiziniai išprusintus kareivius, reikalinga kad jie ir prieš kareiviavimą fiziniai lavintųsi. Ir, suprantama, tokia pat kryptimi, tokia pat sistema, kaip kad pagaliau kariuomenėj jie bus lavinami. Reiškia, kariuomenė turi dėti visas pastangas, idant visoj valstybėj viešpatautų tik

viena fizinio lavinimo sistema. Priešingai, naujokas, atvykęs kariuomenėn, turės nemaža laiko sugaišti iki jis persiims naują, jam svetimą sistemą, jau nekalbant apie tai, kad prie panašių kontrastų gali būti nemaža ir sveikatos pakenkimų. Tur būt dėl to ir vokiečiai po karo pasiskubino išdirbti visiems vieną bendrą fizinio lavinimo statutą — kariuomenei, laivynui, mokykloms ir gimnastikos bei sporto organizacijoms, žodžiu visiems — visai tautai. Ir nuo 1921 m. pradėjo jį (statutą) uoliai kūnyti gyveniman per savo Aukštąją fizinio lavinimo mokyklą ir rengiamus prie jos pagreitintus kursus. Toks subendrinimas juo labiau turėtų būti mūsų mažutėj valstybėj daromas. O kadangi, kaip sakiau, mūsų liaudies jaunimas jau aiškiai nusistatė ir patraukė Lingo bei švedų pedagoginės gimnastikos keliais, tai ir šiuo atveju mes turėtumėm jau šią, o ne kitą sistemą pasirinkti. Be to, ir antropologiniai mes slavams ne artimesni (kiti sako, daug tolimesni) už švedus. Pagaliau, ana rusai nors ir visai antropologiniai artimi čekoslovakams, ir tai nukrypo į švedų pusę. Visa rusų fizinio lavinimosi literatūra, kurios pasirodo ten yra gan apšči, o ypač D. A. Kradmano rankvedis: Шведская система физических упражнений, — Руководство для инструкторов и преподавателей. Государственное издательство Москва—Петроград, 1923 г., rašytas sulig Fiz. Kult. Aukšt. Tar. reikalavimais, Mokslo Sekcijos patvirtintas ir rekomenduojamas visiems, — aiškiai rodo jog rusai gan giliai persigėrę pedagogine švedų sistema. Ir jų fizinio lavinimo specialistai tvirtina, kad tąja sistema gali pilniausiai verstis be ypatingų pakeitimų ir tolimos švedams tautos.

Taigi aš suvis nesistebiu, kaip kad pulk. leit. Kraucevičius nusistebėjo „Kario“ 7 Nr., kam mūsų kariuomenės dalių atstovų suvažiavimas priėmė švedų, o ne sakalų gimnastikos sistemą. (Įsakymas Kar. 153 Nr. 1922 m.) Nebent, sakyčiau, kiek reikėtų nusistebėti, kodėl suvažiavimas priėmė tą rezoliuciją be jokių

pataisų, kuri, matyt, buvo redaguota ir suvažiavimui patiekta žmogaus daugiau teoretiko, bet ne praktiko. Užtat ten rasime posmų, kurie nesuvis kariuomenei pritaikomi. Ypač pats užsiėmimų laikas nevykusiai išdėstytas. Na, bet visa tai tik menkniekis, palyginamai su bendrais rezoliucijos bruožais. Ir todėl prisieina tik apgailėstauti, kad tasai įsakymas iki šiol dar nesuvis tapo įkūnytas.

Nesuprantu, kodėl pulk. leit. Kraucevičius, aiškindamas reikalingumą mūsų kariuomenei gyvos, aktyvės gimnastikos, priėjo prie išvados, kad toji gimnastika bus sakalų sistemos. Ko, ko, o jau dėl gyvumo, tai nieku būdu sakalų gimnastikos negalima lyginti su Lingo bei švedų gimnastika. Juk Lingo ir dėta visos pastangos, kad gimnastikos pamokoj būt perdėm gyvumas, o ne nuobodulavimas. Per tai jis ir išmetė tokius įrankius (sakalų vartojamus), kaip sijas (paralelės), turniką ir k.t., prie kurių vienas, daugiausia du žmonės mankštosi, o visi kiti nuobodauja, pakeisdamas juos ribstuliu (švedų sienele), bumu, plinta ir kit., prie kurių darbas jau žymiai gyvesnis.

Švedų gimnastika ant „ilgo suolo“. Atlieka norvegų grupė.

kurių darbas jau žymiai gyvesnis. Be to švedų sistemoj įrankis vartojamas tik kaip priemonė, o ne kaip įnagis. Einant švedų sistema, net tokią mankštą, kaip prisitraukimą, galima atlikti be įrankių. Ir kas svarbu, kad toji mankšta daroma neatskirais su kiekvienu, bet užkart visų. (Ilgainiui aš pasirengęs pateikti spaudoj kelio-

liką tokių švedų sistemos pamokų bei kitų pratimų ir mankštymosi būdų, iš kurių pagaliau norint jau bus galima sustatyti savarankią gimnastikos pamoką).

O fechtavimą Lingo bei švedų sistema ne tik ką neneigia, bet priešingai — rekomenduoja. Net pats Lingas savo fizinį auklėjimą pradėjo nuo fechtavimo. Be to, Lingas dar pataria verstis anglų ir prancūzų boksu, japonų džiu-džica ir kit. O kai dėl vadinamųjų džiu-džicu, tai reikia pasakyti, kad jei tas apsigynimas mokinamas Anglijoje net paprastose mokyklose, tai jis turėtų būt plačiai praktikuojamas pas mus nors kariuomenėj. Nes visi tie apsigynimai kaip: Eri Šime, Kuruma Kaeši, Tachi Nori — Daoši ir kit., ištiesų, gali kariui, ypač kovoj, begalinę naudą teikti. Neturėtų būt kariuomenėj neigiama ir lengvoji atletika. Nes kas gi gali mums geriau išminkinti kojas, jei ne lengvoji atletika. O kariui, ypač pėstininkui, turėti kojas tai yra svarbus daiktas.

Dabar, kad visa tai įvykdžius, reikalinga sudaryti tinkamas fizinio lavinimo aparatas. Ir, suprantama, suvis ne toks, koks jis iki šiol buvo. Juk pas mus šiandien lavinimo instruktoriais esti visi — visi viršininkai. O vokiečiai jau senai suprato, kad fizinis lavinimas tai visai atskiras nuo kitų karo mokslo šakų dalykas. Ir jie jį pavedė vadovauti suvis atskiriems, toj srity išsilavinusiems bei pasižymėjusiems karininkams. Be minėtųjų fizinio lavinimo instruktorių, kurie vien šiuo dalyku ir tesirūpina, kiekviename štabe, pradedant nuo bataliono, skiriami dar „sporto karininkai“, kurie daugiausia rūpinasi jau sporto reikalais. Įguloje susidarė „sporto komitetai“. Daugiau prasilavinę ir bendrai pasižymėję fizinio lavinimo karininkai — instruktoriai pakeliami į aukštesnes vietas (iš bataliono į pulko, iš pulko į divizijos instruktorius ir t.t.). Nes priešingai, žinoma, mažai kas tesilavinę šioj srityj.

Tur būt dėl to ir pas mus taip maža kas tesijdomauja šiuo dalyku. Nes žino, kad paprastu keliu to-

liau nuvažiuos, aukščiau pasieks nė nepramintais fizinio lavinimo takais. O tas tai ir atsiliepia į bendrą kariuomenės fizinį auklėjimą.

Laikas būtų ieškoti tinkamos išeities.

Ltn. K. Nauncikas.

„Ryto“ Redakcija, nežiūrint pirmiau padarytų pažadų, savo raštu iš kovo 10 d. 35 Nr. praneša, jog jina del sunkios piniginės padėties, negalinti kariuomenei dykai savo laikraščio siųsti, bet prašo atlyginti po 15 ct. už kiekvieną egzempliorių. Kadangi Karo Mokslo Skyriui 1924 m. kariuomenei laikraščių užsakymui pinigų neassignuota, todėl Karo Mokslo Skyrius atsakė „Ryto“ Redakcijai, jog jis gali užmokėti tik už 200 egz. pašto išlaidų.

Karo chronika.

— **Anglų laivyno manevrai.** „Prager Presse“ praneša, kad kovo 11 d. prasidėjo ties Maliarų ir Balearų salomis (Viduržemio jūroje, arti Pirenų pusiasalio) Anglų Viduržemio jūros ir Atlanto vandenyno laivynų manevrai. Manevruose dalyvauja beveik visos Anglų jūrų pajėgos. Laivynas yra pusiau to dydžio, kuris didžiojo karo metu dalyvavo jūros mūšyje su vokiečiais ties Jutlandų pusiasaliu. Žiniomis iš Londono šiuose manevruose dalyvauja 15 šarvuotųjų, 47 naikintojai, 12 lengvųjų kreiserių ir nardomieji laivai. Manevrus vadovauja admiralas Beatty.

— **Vokiečių ruošimasis karan.** Prof. Quidde laikraštį „Welt am Montag“ savo straipsnyje „Pavojaus valanda“ rašo, kad „vokiečių politika stovi prieš baisų pavojų, kurio valdžios vyrai nemato ar nenori matyti. Kur tik eisi, visur tenka girdėti, kad jau daugelis mėnesių daugybė vokiečių jaunimo kariškai apmokinama. Jaunimas apmokinamas ne atsargos kariuomenėje. Vyriausybė neprisipažįsta, kad kame nors būtų sulaužyti įstatymai arba taikos sutartis. Ypač įdomu tai, kad prancūzų valdžia, nežiūrint, kad viską žino vis tik tyli.

Tas jos tylėjimas yra blogu ženklu, nes prancūzai matyt, laukia patogios valandos.

Nors tik bepročiai galėtų sakyti, kad šiandien mes galime kariauti, tačiau tūkstančių vokiečių kasdien mus į karą šaukia. Rodos valdžia nesupranta pavojingos padėties“.

— **Ir vėl gaisras Varšuvos municijos fabrike,** Kovo 10 d. kilo gaisras municijos fabrike „Pocisk“ tačiau jis lapo greit užgesintas. Degė pastogė. Gaisrą gesinant nukentėjo 20 darbininkų.

Kadangi šis fabrikas yra vienintelis municijos fabrikas Lenkijoje ir, kadangi neseniai buvo gaisras Wilandskio vielos fabrike, kuris irgi dirbo karo medžiagą, visuomenė kilo dėl tų įvykių didelis susirūpinimas.

(„Prager Presse“).

— **Anglų oro laivyno biudžetas.** Kovo 7 d. paskelbtas oro laivyno biudžetas. Oro laivynui paskirta dar 250 tūkst. svarų sterl. Kitais metais manoma pastatyti krašto gynimui 5 naujas oro eskadriles.

(„Prager Presse“).

— **Japonų šnypų areštai Sovietuose.** Iš Vladivostoko pranešama, kad vasario m. pabaigoje ten buvo padaryta visa eilė kratų, kurioje rasta daug šnypavimo pobūdžio raštų, tame skaičiuje ir raudonosios kariuomenės tvėrimo schemą. Suimta 28 žmonės, tarp kurių yra buvusių Japonų atstovybės prie baltųjų valdžios tarnautojų. Tyrimai tęsiasi. Patirta, kad daug Japonų piliečių, gyvenančių pajūryje, užsiima šnypavimu, rinkdami žinias apie raudonąją kariuomenę, Sovietų laivyną ir ekonominę padėtį. („Nakanune“).

— **Okupuotoje Vokietijoje.** Iš Diusseldorfo pranešama, kad prancūzų karo valdžia pranešusi Diusseldorfo miesto valdybai, jeigu miestas nesutiksias pastatyti naujų kareivinių okupacinei prancūzų kariuomenei, tai visi valdžios triobesiai mieste bus paversti kareivinėmis.

— **Nesusipratimas Bulgarų — Rumunų pasienyje.** Didelis bulgarų būris perėjęs Dunojų įsiveržė į Dobrudžią ir susirėmęs su rumunų pasienio sargyba. Esą ebiejose pusėse nukautų ir sužeistų.

— **Anglija pradeda rūpintis Indija.** Anglijos ministerių kabinetas nutaręs paskirti tam tikrą komisi-

Vyr. ltn. Pyragius.

Sportiniai bėgimai.

(Žiūr. „Kario“ 11 Nr.).

400 metrų treniruotė privalo duoti be didelio greičio taip pat ir didžiausią fizinę ir dvasinę išvermę ir energiją. Pirmojo pasiekimui tarnauja 100-200 mtr. sprintai su žaibo greičio startais. Vidutiniai 800—2000 mtr. atstumai duoda viską kitą: kojų, plaučių, širdies išvermę ir be to stiprina krūtinės raumenis, labai reikalingus išvermės padidimui. Valios tvirtumas čia ypač privalo būti išstobulintas. Sistematingas žingsnio paderinimas pasiekiamas dažniais taisyklingais bėgimais, sunaudojant visus teorijos nurodymus. Žodžiu, tik kieta, griežta treniruotė tebus apvainikuota pargale rungtyne. Kiekvienas netikslus pervarginimas, savime aišku, vengtinas.

Ši atstumą geriau bėga, kaip parodo praktika, vidutinių atstumų bėgėjai, negu sprinteriai. Šie paskutiniai neturi tiek išvermės, kiek reikalinga 400 m.

Vidutiniai atstumai.

Trumpuose atstumuose bėgėjas išvysto kuo didžiausius: greitumą, tempą ir žingsnį. Del to ir šis bėgimas visą laiką yra labai įtemptas. Šių priežasčių dėliai publika daugiausia domės kreipia į trumposius atstumus.

Sporto žinovams ir mėgėjams daug labiau patinka vidutinių atstumų bėgimai, ne tokie skuboti, kaip

trumpų. Čia kiekvienas bėgėjas turi galimybės ir progos parodyti savo treniruotės vaisius, elastingais ir gražiais žingsniais trumpindamas bėgimo kelią. Bendrai žodžio „bėgimas“ prasmė reikšmingiausiai skamba, kai prie jo prikerigiama pav. „1000 metrų“. Ko kartais galima pasiekti besitreniruojant šiuose atstumuose, parodo pavyzdys iš 1912 m. olimpiados, kai jaunas bėgėjas amerikietis, Meredith, nustatė stebėtiną pasaulinį rekordą, atbėgdamas 800 mtr. per 1 m. 51,9 sek. Reiškia, 100 mtr. bėgo 14 sek. Ar daugelis iš mūsų jaunų vyrų ištesėtų tik vienoj aštuntadaly visos distancijos neatsilikti nuo Meredith'o?!

Del bėgėjų kūno ypatybių galima ir čia pasakyti, kaip ir trumpuose atstumuose, kad bėgėjai būna dviejų rūšių. Pirmoji rūšis labai ilgi—ploni, beraumeniai, gysloti vyrai ir antra—mažai kuo blogesni—vidutinio ūgio, proporcingo liemens, bendrai lengvos konstrukcijos, stipriomis, smailiomis kojomis.

Vidutiniai organai, kaip širdis, plaučiai, privalo būti išimtinai tvirti, kad patenkintų visus vidutinių atstumų bėgimo reikalavimus. Nemažiau už kūno tvirtumą reikalingos ir dvasinės pajėgos, kad iš, rodos, mirtinai nuvargusio ir atsisakančio klausyti kūno, galėtų išspausti paskutines jėgas.

Tam reikalinga daug pasiryžimo, nepaprasto valios stiprumo, ką nedaugelis teturi.

Toliau, vidutinių atstumų bėgėjas privalo turėti kiek taktinių žinių ir įpratimo, kad galėtų, vienu akymačiu peržiūrėjęs savo konkurentus, nuspręsti kaip ge-

ja Indijos reikalams ištirti. Lordas Rawlinson Delhi susirinkime pareiškęs, kad anglų kariuomenė Indijos krašte sumažinta iki kiek galima mažiausio skaičiaus. Anglų karininkų pakeitimas indų karininkais tegalės būt įvykintas tik paliausui, kada bus pakankamas skaičius atatinkamai paruoštų indų karininkų.

— **Sukilimas Maroke.** Ispanų žiniomis, netoli Tizi Uzu ispanai pralaužę sukilėlių frontą. 300 sukilėlių esą užmuštu ir sužeistų. Ispanų esą 12 užmuštų ir 20 sužeistų. Kai kuriose vietose ispanai turėję didelių nuotolių ir buvo priversti trauktis.

— **Meksikos vyriausybė paleido iš tarnybos 75 generolus už prijautimą sukilėliams.**

— **Anglų oro laivyno biudžeto samata 1924-1925 m.,** kaip praneša Reuteris, siekianti 14½ miliono sv. sterl. t.y. 2½ mil. sv. st. didesnė negu šių metų. Kraštui ginti busią sudaryta dar 8 naujos eskadrilės, tokiu būdu busią viso 18 eskadrilių. Jūrų orlaivių skaičius bus as padidintas iki 30 aparatų. Vėlesniomis žiniomis iš Londono, Anglų Žem. Rūmai 268 balsais prieš 195 atmetę rezoliuciją Anglų oro laivyno dūdinimui.

— **Atsistatydino Suomijos krašto apsaugos ministeris Swindt.** Nauju apsaugos ministriu paskirtas advokatas Aninoff.

— **Prancūzai ruošiasi mažinti išlaidas.** Prancūzų vyriausybė nutarusi paskirti tam tikrą tarybą iš aukštųjų valdininkų ir generalio štabo karininkų ištirti koku būdu galima būtų sumažinti valstybės išlaidas.

— **Dovana didžiojo karo dalyviams.** Amerikos Kongreso biudžeto komisija nubalsavusi, kad Jungt. Valstybių kareiviams, dalyvavusiems didžiajame kare, būtų išmokama po 50 dol. dovanų.

— **Vėl mano Pilsudskį pakviesti.** Vokiečių radio praneša, kad Lenkų ministerių kabinetas nutaręs paskirti kariuomenės generalį inspektorių, kurio žinioje būtų karo ministeris ir generalio štabo viršininkas. Manoma, kad minimu inspektoriu busiąs paskirtas maršalas Pilsudskis.

— **Graikų karininkai kviečia pulk. Plastirą grįžti į Graikiją ir paimti valdžią į savo rankas.** Venizelosui

grįžus į Graikiją, pulk. Plastiras buvo išvažiuojęs iš Graikijos.

— **Airijoje įsakyta areštuoti už sukilimą gen. Liam Tobin ir pulk. Charles Bolton.** Abu airių tautinės kariuomenės karininkai. Dubline (Airijos sostinė) eina kratos šių dviejų pasislėpusių karininkų suradimui.

— **Kinuose laukiama prasidėsiant piliečių karo.**

— **Semionovas Tokioje.** Buvęs priešbolševistinės Rytų Sibirio kariuomenės vadas generolas Semionovas yra atvykęs į Tokio ir atsilankė pas buvusius ir dabartinius Japonų vyriausybės narius. Jisai mano, kad dabartinė Rusijos padėtis duodanti jam geros progos sukilti Rytų Sibiriui prieš bolševikų valdžią.

(“Pr. Pr.”)

Iš kariuomenės gyvenimo.

Iš Karo Mokslo Skyriaus gavo kovo 17 d. 4 art. pulko 10 baterija įvairio turinio knygų ir brošiūrėlių 98 egz. ir 1 ietį.

Gėdulos Vakarai. 1 pėst. D. L. K. Gedimino p. vasario mėn. 14 d. surengė savam Karininkų Klubui, pirmo Lietuvos kariuomenės karininko ir 1 pulko vado karininko A. Juozapavičiaus 5 metų garbingos mirties paminėjimui gėdulos vakarą. Vakarai prasidėjo 20 val. Švečių prisirinko pilnutėlė salė. Visas papuošimas ir susirinkusių veiduose reiškėsi didelis nuliūdymas. Visur galima buvo girdėt kalbas vien tik apie garbingą kar. A. J. žuvimą, apie padarytus pulko žygius, apie jo nuopelnus.

Čia patoka vakaro programa buvo atlikta pavyzdinčiai. Pirmiausia pasakyta pulko kapelionų ir pulko vado prakalbos; sugiedota — Libera. Toliaus mesta bendras žvilgsnis į Lietuvos plėtotės istoriją ir atpasakota trumpa kar. A. J. biografija. Paskum gyvas paveikslas — Jūs neužbaigti darbai — griežiant orkestrui Chopin'o maršą. Paveikslas susideda iš trijų dalių, padarė jaukų įspūdį. Pirmoj daly atvaizdinta: karstas, prie kurio stovi atvaizdas garb. žuvusio kar. A. J., prie karsto atsisėdus rauda ir liūdi tautiškais rūbais apsirengus lietuvaitė, ant karsto angelas deda laurų vainiką, šonuose karsto stovi garbės sargyba

riausiai jam bus bėgt. Čia geriausias mokytojas yra praktika ir tikslų žinojimas savo maksimalio jėgų įtempimo.

Žinoma, dalyvaujant rungtynėse su kuriuo nors stipriu bėgėju, kurs iš anksto numatomas nugalėtoju, sunku yra ką nors su savo tokia ar kitokia bėgimo taktika laimėt; čia klausimas gali eit tik apie antrą ar trečią vietą, betgi bėgti, visai nepripažįstant jokios bėgimo taktikos — neišmintinga.

Bėgimo taktika nepastovi. Keičiantis konkurentams, keičiasi ir „kovos planas“, atsižvelgiant į konkurento jėgas ir gabumus. Bėgimo taktika ypač svarbią rolę vaidina atstumuose nuo 800 iki 1500 mtr.

Pamatiniai taktikos bruožai vidutinių atstumų bėgime yra sekantieji.

Norint taisyklingai taktiškai bėgti kurį nos vidutinių atstumų, reikalinga, kad bėgėjas tiksliausiai žinotų savo jėgas ir be to, mokėtų jas bebėgdamas tinkamiausiai sunaudot.

Niekad negalima tuoj po starto paimt greitą tempą, nes iki galui neužteks pajėgų. Jeigu tuojaus po šūvio, kuris nors bėgėjų paėmė greitą tempą, nereikia stengtis neatsilikti nuo jo, bijant pralaimėti; neužilgo pasirodys jo klaida. Be to, reikia nepamiršt, kad rungtynėse yra vartojama sekanti priemonė laimėti: kurios nors sąjungos ar komandos bėga keli dalyviai. Vienas jų, paskirtas konkurentų suklaidinimui, iš pat pradžios užima pirmą vietą ir bėga per greit, negu kad bėgamas atstumas leidžia. Jei konkurentų tarpe atsi-

ras naivių ar karštuolių, tai šie būtinai stengsis nuo jo neatsilikti, tuo tarpu kaip jo draugai bėgs normaliai. Kai kuriam laikui praslinkus pasirodys, kad tas „greitasis“, o drauge ir visi jį sekusieji, yra tiek pavargę, kad visai nebegali bėgti, arba bėga labai lėtai. Tada tie „atsilikėliai“, sutaupe pakankamai jėgų finišui, lengvai aplenkia pirmuosius ir atbėga pirmaisiais.

Todel bėgant niekad nereikia kreipt daug dėmesį nei į publikos šio kitokias nuomones, nei į atskirų bėgėjų elgesį, bet koncentruot visas fizines ir valios jėgas savajame bėgime ir bėgti taip, kaip rodo treniruote įgyta praktika.

Tik retkarčiais, orientacijos dėliai, leistina žvilgterėt į konkurentus. Pertankus orientavimasis iššaukia karščiavimą, nepasitikėjimą savimi ir neretai pralaimėjimą.

Kai kas bando bėgti pirmus tris at-tumo ketvirtadalius pusėtinai lėtai, paskutinėje gi ketvirty daro labai smarkų finišą. Esant silpnai konkurencijai ši taktika duoda gerų vaisių, bet paskutiniais laikais ji jau nebevertinama, nes silpna konkurencija dabar retai būna.

Dažniausiai vartojamas vidutiniai greitas tempas visame atstume, darant mažą ir neperilgą finišą. Nors šis bėgimo būdas nėra taip gražus, kaip pirmas, bet užtat daug praktiškesnis.

Jeigu iš anksto yra numatomi stiprūs konkurentai, tai pradėjus bėgti, reikia pasistengt užimt pirmą vietą, nes vėliau, atsilikus ir norint pralengt pirmą bėgančius išaikvojama daugiau energijos, negu jos su-

— du kareiviai ir vienas karininkas, tolumoje matosi Vilniaus miesto siluetas. Antra dalis: tas pat karstas, toji pati lietuvaitė sega gėles prie karsto, atsistojęs prie karsto angelas paėmęs trimitą duoda signalą Vilniaus pusėn. Ypatinai ūpą sukėlė ir įspūdi padarė trečioji paveikslų dalis:—tolumoje matosi vis labiau ir labiau švintantis Vilniaus miestas su Gedimino kalnu: ten tolumoje palai miestą matosi žygiuojanti Lietuvos kariuomenė savo sostinėn, Gedimino kalnan angelas, ištiesęs rankas, laimina jų žygius, lietuvaitė paduoda savo broliams — karžygiams gyvų gėlių bukietą, džiaugiasi jų garbingais žygiais,

Ši paveikslą rodant, ypatinai jo trečią dalį, gal ne vienam, tikram lietuviui patrijotui širdį sugėlė, gal ne vienas pamanė taip iš tiesų — darbas neužbaigtas.

Iš koncertinės dalies atlikta: „Liergo“ — muzika Heändel; „Apleistas kapas“ — muzika Heiser, maršai — Wideckio ir Betchoveno. Vyrų choras padainavo — Jau slavai sukilo. Viskas užbaigta prakalba ir gimnu.

Savo pavyzdingu ir puikiu surengimu gėdulos vakaro, Gediminiečiai parodė, kad jie moka ne vien garbingai mirt, bet taip pat moka ir pagerbt savo garbingai žuvusius karžygius.

Ltn. Rugys.

Elektrotechnikos B-no vakarėlis. Kovo mėn. 1 dieną Elektrotechnikos B-no Švietimo Komisija surengė kareivių klube šeimininį vakarėlį su vaidinimu ir šokiais.

Scenoje buvo statoma naujai išėjęs iš spaudos K. Gaigalo „Laisvės Kovotojai“ gana patriotinis veikalas, kuris gyvu mūsų pirmųjų kovų už nepriklausomybę vaizdu kvietė mūsų jaunųjų karių sielas prie naujų pasiukavimų.

Visa tai darė labai malonaus įspūdžio, tik gaila kad jauni artistai, matyti, buvo silpnokai pasirengę ir nesugebėjo kai kurių scenų tinkamai suvaidinti. Kaip girdėti, vakarėlis ir pelno davė.

Buvusi.

Kariai Meno Parodoje. Karo Mokslo Skyrius išsirūpino, kad kareiviai galėtų aplankyti kovo 10 d. atidengtą Meno Parodą Kaune. Kasdien parodą aplanko po 50 Kauno įgulos kareivių, kurie, priešakyje

vieno karininko, komandomis eina į parodą. Parodon leidžiami dovanai.

Paroda įvairi, turtinga, ypač krenta į akį savo gražumu pirmoj vietoj išstatyti dail. Sklėriaus—Sklėrio darbai, tvirtūs Kalpoko portretai, Janulio ir k.

Švietimas.

Karo Veterinarijos Ligoninės knygynėlis susideda iš 290 egz. knygų. Ligoninė turi stygų griežimo įrankių. Kareiviai buvo mokinami skaityti ir rašyti. Vakarėlių rengta nebuvo. Be gaunamų ligoninėje laikraščių kai kurie buvo užsisakomi savo lėšomis.

5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulkas. (Iš 1923 m. veikimo švietimo srityj žūr. 1923 m. „Kario“ 44 Nr. 493 pusl. ir 51-52 Nr. 573 pusl.). 1924 m. pradžioje, pasikeitus Švietimo Komisijos sąstatui, darbas buvo kiek susitrukęs, bet naujai komisijai susitvarkius švietimo darbas vėl varomas. Iš šiais metais gautų naujokų apie 65% yra visai bemokslių. Jų mokymui įsteigtos dvi mokyklos: viena visai bemoksliams, kita šiek tiek prasilavinusiems. Bemokslius mokina kareivinėse, šiek tiek prasilavinusius pulko klūbe. Mokytojauja karininkai ir pulko kapelionas. Švietimo darba labai trukdo mokslo vadovėlių trūkumas.

Pulkas turi du knygynus: kareivių, kuris gyvuoja nuo 1920 m.*) ir š. m. vasario mėn. įsisteigusį karininkų. Kareivių knygynėlis iki 1924 m. sausio 1 d. turėjo įvairaus turinio knygų 747 egz. ir brošiūrėlių 151 egz. Šiais metais įsigyta dar 319 egz. knygų. Kareivių skaityklos, dėl būtų stokos, nėra. Gaunami laikraščiai iškirstomi į kuopas. Į karininkų skaityklą pareina beveik visi Lietuvoj leidžiami laikraščiai ir keli užsienių periodiniai leidiniai.

Paskaitos pulke daromos 3 į savaitę: 1) dorinio, 2) mokslo ir 3) visuomeninio turinio. Be to, vasario 16 d. buvo paskaita apie tos dienos reikšmę.

Pulkas turi du klūbus: karininkų ir kareivių. Siemet iki kovo 1 d. pulke suruošti 8 vakarėliai: 3 su vai-

*) 1920 m. pulkui esant fronte knygynėlis buvo žymiai nukentėjęs. Iš naujo pradėjo plačiau veikti 1922 m. pradžioje.

taupoma atsiliekant. Reikia turėt galvoj kad rungtynės pralenkt ką nors yra sunku ir dėl to, kad tas pralenkiamasis, matydamas sau pavojų, įgyja daugiau energijos, sukaupia savo jėgas ir užsispiria nepasiduot, ir tik po atkaklios kovos užleidžia savo vietą. Norint pralenkt kelius, priseina su visais panašiu būdu kovot, gi pralenkiančiam toji kova irgi brangiai kainuoja.

Geras bėgėjas retai savo noru apsiima vesti kitus, t.y. užima pirmą vietą. Niekas nenori būti savo konkurentams „greitumo rodikliu“, kiekvienas mielai sutinka pridurmai sekt kitą, gerai, stilingai bėgantį ir sulig juo reguliuot savo žingsnį. O tuo tarpu pirmoji vieta nėra blogiausia, nes čia yra laisvas bėgimo kelias ir iniciatyva tempo reguliavime nuo nieko nepriklauso.

Kalbant apie finišą, reikia pastebėt, kad kiekvienas, nors ir geriausias bėgikas, finišui privalo taupyti savo jėgų dalelę.

Atėjus reikiamam momentui, visu valios įtempimu tos jėgos iš kūno išspaudžiamos ir pradedamas finišas. Kas finišą supranta ir moka jį įvykinti, yra sunkiai pergalingas. Neretai tenka matyt, kaip bėgėjai „petis petin“ kovoja dėl paskutinių pėdų, nes kiekvienas yra pilnas energijos ir užsispyręs nenūsileist, kad gauti rungtynių nugalėtojo garbę.

Vidutinių atstumų bėgimo stilius žymiai skiriasi nuo trumpųjų atstumų stiliaus. Skirtumas glūdi štai kame.

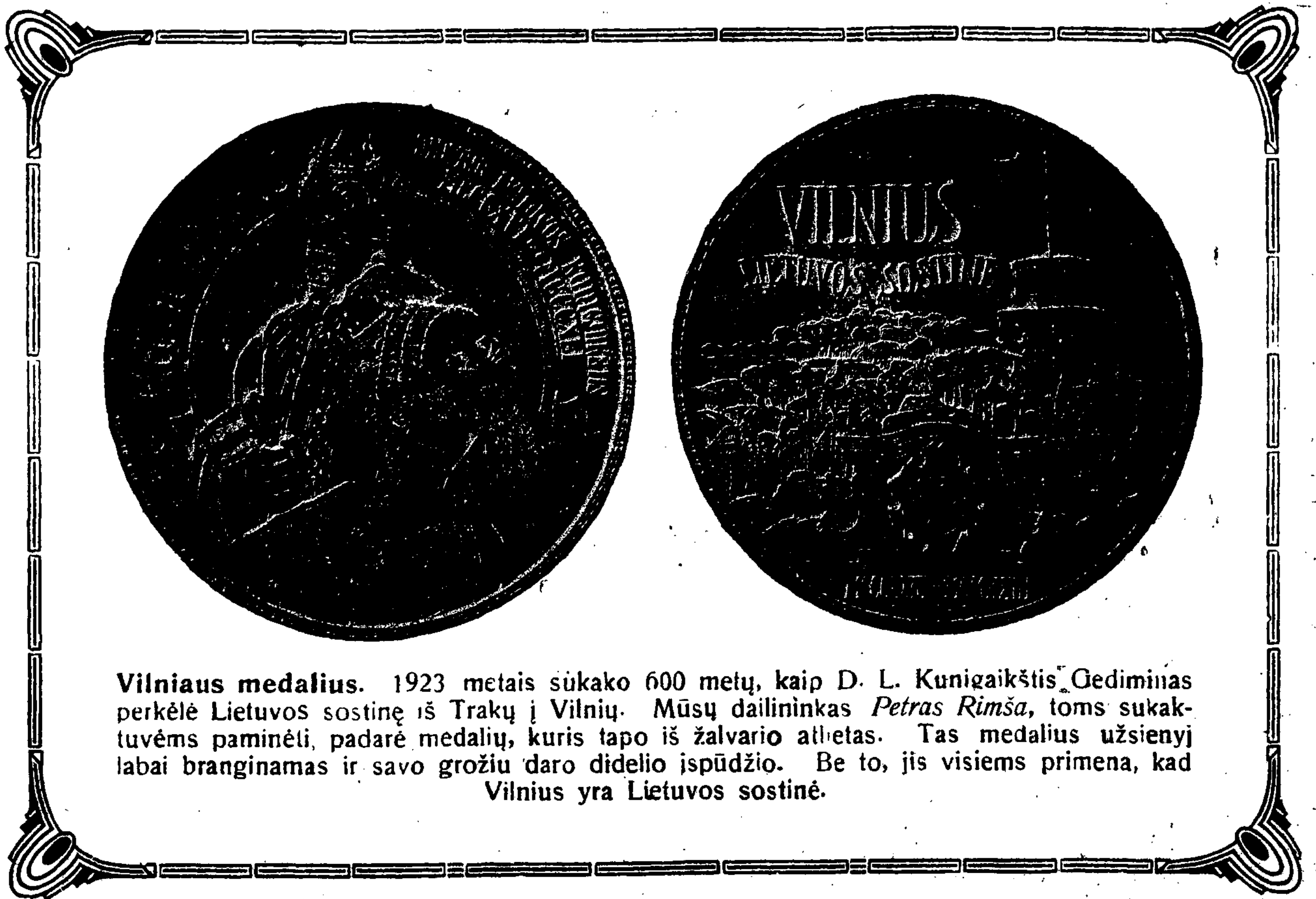
Žingsnis yra kiek trumpesnis, bet vistik turi 1,50—1,80 mtr. ilgio. Šlaunis nebekeliama iki horizontalės padėties, bet kojos metamos labiau į priekį, negu kad sprintuose. Rankomis čia nebedirbama taip energingai ir jos mosuojamos jau ne pagal šonus, bet leidžiant kiek ir prieš save. Liemens ir galvos padėtis lieka ta pati.

Startas vidutiniuose atstumuose nebeturi tos reikšmės, kaip kad trumpuose. Bėgimo kelias yra tiek ilgas, kad duoda galimybės anksčiau ar vėliau užimt geresnę padėtį kitų bėgėjų tarpe. Žemas startas prie 800 ir daugiau metrų nevertojamas ir būtų tik bereikalingas jėgų aikvojimas. Tinkamiausias vidutinis atstumas tai aprašytas 400 mtr. bėgime.

Treniruotė pradedama tik negreitais stilingais bėgimais ir tik pripratus prie paties bėgimo galima pradėt greitesni, labiau įtempti bandymai, saugojantis bet kokio pervargimo. Pradėjus smarkiai mušti širdžiai arba pajutus silpnumą, svaigulį, diegimą šone ir t. t. bėgimas privalo būti tuojaus pertrauktas ir treniruotė kelioms dienoms sustabdyta.

Norint, kad treniruotė duotų gerų vaisių, reikia jį vesti atsidėjus, nuosekliai. Kitaip jos vaisiai bus labai nežymūs. Besitreniruojant šiems bėgimams, nereikia vengt jokios gimnastikos, kuri tik lavina kojas ir krūtinę (plaučius, širdį ir tt.). Jeigu blogas oras neduoda galimybės treniruotis ore, reikia pasitenkinti kvėpavimo ir įrankių gimnastika kambary.

(Bus daugiau.)

Vilniaus medalius. 1923 metais sukako 600 metų, kaip D. L. Kunigaikštis Gediminas perkėlė Lietuvos sostinę iš Trakų į Vilnių. Mūsų dailininkas *Petras Rimša*, toms sukaktuvėms paminėti, padarė medalių, kuris tapo iš žalvario atlietas. Tas medalius užsieny labai branginamas ir savo grožiu daro didelio įspūdžio. Be to, jis visiems primena, kad Vilnius yra Lietuvos sostinė.

dinimais, 1 koncertas ir 4 šokių. Gautos iš vakarėlių lėšos skiriamos švietimui.

Sportas šiuo tarpu apmiręs.

Iš turimų Šv. Kom. lėšų manoma pirkti mokslo vadovėlių, sutaisyti fotografijos aparatą ir remontuoti kareivių klubą ir sceną.

1 art. pulko 1 baterija 1923 m. sausio 1 d. baterijoje buvo analfabetų 4%, mokančių tik skaityti 10%, o 1924 m. sausio 1 d. analfabetų visai nebuvo, silpnai skaitančių ir rašančių 20%. Švietimas kiek susitrukė baterijai persikėlus į naują vietą, dėl butų stokos ir kareivinių remonto, kuris tęsėsi kelius mėnesius. Mokykla dalinama į du skyrius: analfabetams ir šiek tiek mokantiems; mokytojauja karininkai. Mokslo vadovėlių ir įrankių kolkas netrūkstama. Knygynėlis turi 550 egz. knygų. Gaunami laikraščiai išskirstomi į kareivines.

Sportui trūkstama įrankių ir literatūros.

2 art. pulko 5 baterija. 1924 m. sausio 1 d. baterijoje buvo analfabetų 5%, kiti mokėjo skaityti ir rašyti. Mokykla padalinta į 2 grupes: bemoksliams ir jau prasilavinusiems. 1923 m. mokinosi pirmąją grupę 38 kareiviai, antroji 42 kar.; švietimo pamokų į savaitę buvo 4 val., vėliau 5 val. Mokytojauja karininkai. Baterijos knygynėlis turi 435 egz. knygų, skaitytojų turėjo 75 žm. Laikraščiai skaitomi klasėje nuo 19-20 val.

Turima dvi futbolininkų komandas.

3 art. pulko 9 baterija. 1923 m. švietimo pamokoms buvo skiriama po 1 val. į parą; mokytojavo karininkai. Mokiniai buvo dalinami į 2 skyrius. Baterijos knygynėlis turėjo 381 egz. knygų ir 60-70 skaitytojų. Yra skaitykla. Laikraščiai būna skaityklų, bet ir į būrius duodami, tik perskaitytus vėl gražinami į skaityklą. Beveik kas šventadienis daroma pasikalbėjimai. Klubo nėra. Šestadieniais rengiami šokių vakarėliai. Veikia futbolininkų komanda ir sakalų būrys. Per 1923 m. iš vakarėlių buvo gauta gryno pelno švietimui 664 lt. 15 ct. Išleista pirkimui knygų ir rašymui įrankių

233 lt. 53 ct. ir už kareivių dalvavimą Valst. Dramos spektakliuose 146 lt. 1924 m. liko 284 lt. 62 ct.

Karo Mokslo Draugija organizuoja Istorijos Sekciją. Organizacinis darbas pavestas Karo Mokslo Skyriaus majorui Ruseckui. Pirmas (organizacinis) Sekcijos susirinkimas paskirtas pirmadienį, kovo 31 d. 18 val. Karininkų Klube.

Sportas.

VIII Olimpiada.

Žiemos sportas.

(Nuo „Kario“ korespondento Chamonix'e)
(Žiūr. „Kario“ 10 Nr.).

X ir paskutinė rungtynių diena (11 iš eilės) vasario 4 d.

Paskutinė rungtynių diena buvo pati įdomiausia. Tą dieną buvo rungtynės šokimo sniegčiužomis. Rungtynės vyko Mont — Blanc nugaroje, 4 klm. atstume nuo Chamonix prie gerų sąlygų ir gero oro. Į rungtynes vyko specialūs traukiniai ir vežikai. Tos rungtynės įvyko pirmą sykį vakarų Europoje ir pirmą sykį Olimpiadoje.

Rungtynės vyko dviejose grupėse: 1) pirmenybėms vien tik šokime sniegčiužomis ir 2) kombinuotomis pirmenybėms, t. y. į šias rungtynes įeina 18 kl. vaikštinėjimas ir šokimai.

Rungtynių vieta buvo status kalnas 30 mtr. aukščio su tiek pat ilgio tiesiu keliu, tramplinas ir lygiagretis pirmam nusileidimui kalnas 60—70 mt. aukščio. Kiekvienas šokėjas, kaip pavėniam, taip ir kombinuotoj grupėje turėjo po 2 šokimus. Šokimo aukštis skaitomas tramplino iki pasiektos sniegčiužomis vietos. Pavieiname šokime buvo 27 dalyviai ir kombinuotame 30

Kiekvienas šokėjas nusileidžia ypatingu greitumu nuo staus kalno ant gorizontinės plokštumos, kurios gale yra trampinas. Nuo trampino šokėjas išmetamas į orą ir lekia nuo 30 iki 59 mt. oru. Pasiekęs trampiną šokėjas išsitiesia ir rankų mosavimu sudaro savo kūnui lygsvarą. Pažiūrėjus iš šono į šokėją, matai kaip jis ore ypatingu greitumu lekia, sudarydamas tarp sniegčiūžų ir savo korpuso linijos 40° kampą ir tokioj pozoj pasiekia žemės. Pasiekęs žemę jis bent kiek pritupia ir greitesniu tempu čiuožia kalnu žemyn. Pažiūrėjus, kaip laisvai tai daroma, negali įsivaizdinti, kad tai būtų žmogus. Geriau-iai atlieka šokimus su ypatingu grožiu ir stiliu skandinavai, o ypač norvegai. Kaip suomia triumfavo pačiūžų bėgime, taip čia triumfuoja norvegai.

Bet šis įdomus sportas atneša taipogi nemažą nuošimtį ir nelaimių: iš 27 šokimų 8 buvo nevykę, susidaužyta. Susidaužė, daugiausia, čekoslovakai, prancūzai, amerikiečiai ir t.t. Šokimo vaisiai metrais pirmame ir antrame šokime: Amerika 49 — 50, Norvegija 49 — 49, Norvegija 47,50—49, Norvegija 44,00 — 44,50, Amerika 43,50—42,50, Švedija 43,50—42,50 Švedija 42,50—44, Suomija 42,50 — 41, Švedija 42,50 — 41, Norvegija 42,00 — 44,50, Šveicarija 42,00, Švedija 41 — 41,50, Čekoslovakija 40,50 — 44, Šveicarija 40,50 — 41,50, Amerika 44.

Kombinuotame konkurse pirmas vietas igijo norvegai. Po šių rungtynių norvegai be konkurencijos šoko pasaulinio rekordo šokimo pagerinimui. Dalyvavo išimtinai norvegai. Visi jie šoko tiesiog stebėtinai, ore darydami įvairius judesius, jau neprisilaikydami stiliaus, o tik stengdamies, kaip galint toliau nušokti ir sumušti rekorda, kuris priklausė švedams ir buvo 54 mt. Norvegas Thams nušoko 58, 50 mt. — naujas pasaulinis rekordas.

Rungtynėms pasibaigus mes matome sekancius visų žiemos sporto olimpiadoje vaisius: 1 Norvegija 134½ punktu, 2 Suomija 76½ p., 3 Britanija 30 p., 4 Amerika 29 p., 5 Švedija 26 p., 6 Austrija 25 p., 7 Šveicarija 24 p., 8 Prancūzija 19 p., 9 Kanada 11 p., 10 Čekoslovakija 8½ p., 11 Belgija 6 p., 12 Italija 1 p.

Taigi pasaulyje stovi su dideliu skirtumu nuo visų kitų Norvegija ir Suomija, kurios nuo pirmų dienų veržėsi dėl pirmų vietų. Reikia pažymėti, kad norvegai ir suomia nedalyvavo kitose sporto šakose, k.t. curling, Hockey, bobsleigh ir iš, ten negavo punktu. Švedija, Šveicarija, Kanada ir Britanija po 1 pirmą vietą.

Laimėjimų bokšte pakila norvegų vėliava, kaipo VIII žiemos Olimpiados nugalėtojos, žemiau Suomų vėliava, kaipo įgijusios II vietą ir dar žemiau Britanijos, kaipo įgijusios III vietą.

Kas girdėti

Lietuvoje.

— Lietuvos Dainos Šventė įvyks š. m. rugpiučio 23-24 d. Kaune. Joj dalyvaus apie 40 chorų su 3000 dainininku.

— Klaipėdos krašte, Bundelių girioj, esą dar daug neišnykusių elnių.

— Muito pajamos. Vasario m. muito pajamos siekė 2.531.273 lt. 90. ct. Daugiausia muito įplaukų davė Virbalio ir Klaipėdos muitinės.

— Kovai prieš girtybę. Vasario 20 d. Kaune, Liaudies Namuose, Liet. Kat. Blaivybės Draugijos bute įvyko įvairių organizacijų atstovų susirinkimas apsvarstymui, kaip bendromis jėgomis varyti priešalkoholinę akciją. Susirinkimas nutarė sudaryti iš įvairių pažiūrų žmonių organą kovai su girtybe ir jį pavadinti „Lietuvos Blaivybės Taryba“.

Lietuva ir užsieniai.

— Klaipėdos klausimu. Kovo 12 d. Tautų Sąjungos Taryboj pradėta svarstyti Klaipėdos klausim-

mas. Klaipėdos komisijos pirmininkas p. Davis patiekė T. S. Tarybai komisijos vardu raportą ir Klaipėdos klausimui rišti sutarties projektą. P. Daviso raportas buvo bešališkas. Lenkų atstovas p. Skirmuntas pareiškė nepasitenkinimo dėl p. Daviso raporto ir projekto; girdi, permažai Lenkijai teikiama teisių Klaipėdoj.

Kovo 14 d. po ilgų p. Daviso pasitarimų su santarvininkais, T. S. Taryba vienbalsiai priėmė p. Daviso Klaipėdos pasiūlytą statuto sutartį su priedais. Santarvė ir Lietuvos atstovai pareiškė sutikimą sutartį pasirašyti. Lenkų atstovas pareiškė, kad tos sutarties negalys priimti ir apie tą praneš savo vyriausybei, kuri pati turėsianti tai nuspręsti. T. S. Tarybos posėdyj Lietuvos delegacija savo deklaracijoj išdėstė Lietuvos nusistatymą, paliesdama Vilniaus klausimą.

Ženevos spauda žiūri į šitokį Klaipėdos klausimo išsprendimą, kaip į didelį Lietuvos laimėjimą, kurs buvo galimas tik dėl p. Daviso bešališkumo, autoritetinumo ir tvirtumo. P. Davis darė didelių pastangų, kad konvencija būtų pasirašyta būtinai Ženevoj, o ne Paryžiuj, kaip Santarvės norėta ir be to, prieš jo (p. Daviso) išvažiavimą į Ameriką.

Vasario 15 d. 20 val., dalyvaujant p. Davisui, Drumondui ir T. S. juridiniam protokolų personalui, Anglijos atstovas Lordas Parmuras ir Lietuvos atstovas p. Galvanauskas pasirašė priimtąją sutartį. Prancūzija, Italija ir Japonija pareiškusios pasirašyti sutartį Paryžiuje. Kovo 16 d. p. Davis išvyko į Paryžių, o griš į Ameriką tik pastarosioms valstybėms pasirašius sutartį.

— Italų laiškas Lietuvai į Vilnių. Šiomis dienomis Kr. Aps. Ministerija gavo prekybinių pasiūlymų iš vienos Italijos firmų. Įdomu, kad laiškas adresuotas į Vilnių. Lietuva be Vilniaus ir užsieniui neįmanoma...

— Pabaltės valstybių koperatyvų konferencija įvyks š. m. kovo 28-29 d. Rygoj. Konferencijoj dalyvauja Lietuvos, Latvijos ir Estijos Centro Koperacijos Organizacijų atstovai. Iš pradžių Latvijos ir Estijos koperatyvai buvo manę konferencijon kviesti ir Lenkų koperatyvus, bet Lietuvos Koperatyvų Tarybai pasisakius prieš Lenkų dalyvavimą šioj konferencijoj, Latvių ir Estų koperatyvai atsisakė nuo savo užmanymų.

Užsieniuose.

— Graikuose dauguma parlamento narių remia naują vyriausybę, kad išvengus parlamento paleidimo arba naujos karo diktatūros. Respublikonai laukia Kafandariso ir Venizelosos politikos pralaimėjimo. Venizelosas išvyko į šiaurės Prancūziją. Graikų konstitucijos paskelbimas laukiamas kovo 11 d.

— Nelaimė kasyklose. Jungt. Valstybėse, Saltilako mieste sproguos vienose kasyklose užsidegė ir ugnis atkirto kelią 185 darbininkams išsigelbėti.

— Bombos Atėnuose. Prie Rumunų atstovybės Graikijai namų rastos 8 bombos. Kovo 12 d. rytą Anglų konsulato priebuty buvo mesta bomba, kuri padarė tik medžiaginių nuostolių; žmonėms nepakenkė. Graikų respublikonų vyriausybė mananti, kad tai monarchistų darbas, respublikonų pažeminimui. Mieste padaryta daug areštų.

— Vatikanas susitalkė su Italų vyriausybe. Nuo Italų didvyrio Garibaldo laikų, t. y. 1870 m. Italų vyriausybė gyveno nesantaikoj su Romos papomis. Pastaruoju laikų tie nesantykiai pasibaigė ir sakoma, kad yra padaryta sutartis, kuria einant vyriausybe perduodanti Šventajam Sostui visą Vatikano kalną, kurio jis iki šiol teturėjo tik dalį. Tautų Sąjunga garantuojanti papos nepriklausomybę.

— Audros Atlanto vandenyno pakraščiuose. Jungt. Valstybėse buvo didelė audra su lietum ir snie-

gu. Traukiniuose sušalė 5 žmonės. Daug namų sugriauta.

— **Jūrų plėšikų Kinuose** privisę labai daug. Kinų vyriausybė nebeįstengianti jų suvaldyti. Svetimų šalių pirkliai nutarę prašyti savo vyriausybių pagalbos.

— **Naujas aukštumos rekordas.** Žymus prancūzų lakūnas Šadi Lecointe hidroplanu pakilo 29.527 pėdas į aukštį. Tokiu būdu tuo tarpu priklauso jam pasaulinis aukštumos rekordas.

— **Nuskendo laivas.** Amerikos vandenyse, netoli Virginijos valstybės, nuskendo „Sandiego“ laivas. Iš 36 žm. įgulos, 26 žmonės žuvo.

Spausdiniai atsiųstieji Redakcijai.

Krivulė 2 Nr. Įdėta 10 gyvų „aušrininkų“ paveikslų, metinių Klaipėdos atvadavimo iškilmių vaizdai, „Vilkolakio“ vaidinimo nuotraukos, paveikslai iš svetur; eilės, viena kita apysaka ir t.t.

Lietuvos Dirva 4 ir 5 Nr. Nr. Paduota labai daug ūkio straipsnių bei informacijų.

Savu keliuėjusių Nemunėlio ir Apaščios vaizdai *Žalios Rūtos* piešti 278 pusl. Tilžėj.

Tai didelis šio poeto eilų rinkinys apie Apaščią, Agluoną, Biržus, pradedant nuo Kvietkų iki Latvių sienos. Aprašyta ir paminėta daugybė vietų, sodžių, upelių, ežerų, ypatingų kuo nors lankų, paminėtos garsios Biržų duobės, atpasakota Biržų pilies istorija ir t.t. Be to, rinkinyje yra vietos liaudies dainų, padavimų. To krašto žmonėms įdomu būtų šią knygą paskaičius.

Dainų dainelės. Parinko A. Giedrius. Pirmasis leidinys. Tilžė 1923 m. 61 pusl.

Tai mūsų gražiausių liaudies ir poetų, kurie rašė taip, kaip liaudis dainuoja, dainų rinkinys. Yra ir kariškų. Knygelė kareiviams suteiktų daug pramogos.

Leit. Petras Biržys. Karininkas Antanas Juozapavičius. (Biografija) Kaunas 1923 m. Leidėjas M. Yčas. Biržų spaustuvė 95 pusl.

Gerbti tuos, kurie už mūsų visų reikalus savo kraują praliejo, savo gyvastį palydėjo — yra gražus ir būtinas dalykas. Leit. P. Biržys, rašydamas savo knygą, irgi, matyt, to paties tikslo siekė. Ir būtų tą tikslą atsiekęs, jei būtų savo knygutę parašęs trumpai, suglaustai, iš viso gal 20-24 puslapiuose, bepasakodamas vien tik svarbesnius bei rimtesnius kar. Juozapavičiaus gyvenimo momentus. Šiaip gi, dabar visą rašinį be galo ištesęs, pripildęs jį bereikalingais, sentimentaliais saldžiais žodeliais, begaliniais velionio pagyrimais ir išaukštinimais, bereikalingai išpasakojęs jo paprastas žmogaus silpnybes bei netobulumus — ir kad kuolus besimokindamas gaudavo, ir kad lebavo, karininku pastojęs, ir kad buvo be aiškių tvirtų nusistatymų — dažniausiai teikia skaitytojui kaip tik kitokio, negu autorius norėjo įspūdžio, būtent, kad karininkas Juozapavičius buvo paprasčiausias žmogus, be jokių dargi ypatingų gabumų, ne plačių orizontų, o į karžygius pateko pripuolamai, vien kad pirmas žuvo, bet juk turėjo kas nors karininkų pirmas žūti, kaip žuvo pirmas kareivis Lukšys. Ir pastatė jam paminklą ne dėl jo ypatingų nuopelnų, bet, kaip pulko vadui ir pirmam žuvusiam karininkui. Knygelę beskaitant susidaro įspūdžio, kad autorius to skirtumo ir nepastebėjo.

Savaime aišku, kad autoriaus nuopelnas, jog surinko medžiagą iš kar. Juozapavičiaus gyvenimo.

Ir paskaičius leit. P. Biržio knygą, būtinai noris pasakyti: susimildami, arba mokėkit kar. Juozapavičių tinkamai pagerbti, arba duokit jam ramiai ilsėtis.

Majoras P. Ruseckas.

Klausimai ir atsakymai.

Laiškais į klausimus neatsakome.

Kl. 22. Š. m. Kovo 7 d. Seimas svarstė Žemės reformos įstatymo pakeitimą. Del Krašto Apsaugos Komisijos pateikto projekto kilo karštų debatų, kurie neigiamai baigėsi karių reikalams. Šio projekto svarstymo išdavos sukėlė karių tarpe pesimistinio ūpo ir abejonės dėl galios „Įstatymo kariškiams žeme aprūpinti“, kuris paskelbtas Vyriausybės Žiniuose — 47 Nr. iš 1920 m. VIII — 26 d. Daug yra manančių, kad karininkas ar karo valdininkas visai nustojo teisės žemės gauti. Prašau paaiškinti, ar manoma visai atmainyti „Įstatymas kariškiams žeme aprūpinti“, o gal jau atmainytas? **Karininkas.**

Ats. 22. Veikiančio Įstatymo panaikinti ar keisti *karių nenaudai* niekas ir nesiūlė. 1. Įstatymas kariškiams žeme aprūpinti jau nebeveikia nuo 1922 metų balandžio mėn. 3 dienos, t.y. nuo dienos paskelbimo Žemės Reformos Įstatymo. Nuo tos dienos kariai aprūpinami žeme, einant minėtu įstatomu (§§ 30 — 33), paskelbtu „Vyriausybės Žinių“ Nr. 83.

2. Š. m. kovo mėn. 7 dieną Seimas II skaitymu svarstė Krašto Apsaugos Komisijos pasiūlymus pakeisti pirmenybių eilę, kuria žemė duodama (§ 14). Komisijos pasiūlymus į kitus analoginius atstovų pasiūlymus Seimas atmetė. Todėl, jei III skaitymu jos nebus Seimo priimtos, tai Įstatymas paliks nepakeistas, ir kariai gaus žemės, naudodamiesi ta pirmenybių eile, kuri yra nurodyta veikiančiame Žemės Reformos Įstatyme (14 ir 30 §§) ir jo instrukcijoje (41 ir 42 §§). Instrukcija yra paskelbta 1922 metų rugpjūčio mėn. 17 d. „Vyriausybės Žinių“ Nr. 102.

Pasiūlyme, kurį Seimas II skaitymu atmetė, turinys yra maždaug toks: buvo siūlama kariams, nurodytiems Ž. R. I. 30 § pastaboj ir 31 § p. 2 ir dar kitoms karių kategorijoms duoti pirmenybės žemės gauti po ūkininkų, iš kurių žemės buvo atimtos (14 §), t.y. pirma negu seniesiems dvaro darbininkams, gretimųjų kaimų mažažemiams ir dvaro nuomininkams, ir šiam tikslui sunaudoti ligi 25% ar 50% visos žemės fondo žemės.

Šis pasiūlymas nebuvo priimtas dėl šių priežasčių:

1) einant veikiančiu Ž. R. Įstatymu ir įstatymo instrukcija, kariai bežemiai ir mažažemiai turi pirmenybės žemės gauti, kaip aukščiau nurodyta;

2) jei ši tvarka paliks ir toliau veikti nepakeista, tai visi kariai, kurie tik atatinka nurodytoje pirmenybių eilėje reikalavimams vistiek bus žeme aprūpinti.

3) nustatyti žemės fondo % (maksimumą), kurį galima išdalinti kariams, yra netikslinga, nes sunku yra pasakyti, ar siūlomųjų % kariams užteks, ir šie % praktikoje sunku įvykdyti.

Seimas nepriėmė taip pat pasiūlymo įrašyti į įstatymą, kad „karininkai ir karo-valdininkai turi teisės žemės gauti“. Šis pasiūlymas buvo atmestas dėl to, kad patsai veikiantis įstatymas nedaro skirtumo tarp karininkų, karo-valdininkų ir kareivių ir visus juos vadina vienu žodžiu „kariai“, ir einant veikiančiu įstatymu visi kariai, lygiai karininkai, karo-valdininkai ir kareiviai, jei tik jie yra bežemiai ir mažažemiai, turi teisės žemės gauti; be to, veikiantis įstatymas nestato kariams, kurie nori žemės gauti, nurodytiems įstatymo § 30, sąlygos, kad jie būtų *žemės darbininkai*, bet tik reikalauja, kad jie būtų *bežemiai ir mažažemiai*.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Skyrius.

Redaktorius Majoras P. Ruseckas.

Valstybės spaustuvė. Kaunas, Kanto gatvė Nr. 14.